

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของหนังสือที่พิมพ์ออก กับประเภทของหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บสถิติการพิมพ์หนังสือออกเป็นสถิติที่แสดงถึงการใช้หนังสือของห้องสมุดเพียงบางส่วนเท่านั้น ในขณะที่ยังมีการใช้หนังสืออยู่ภายในห้องสมุด อีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีการจัดเก็บสถิติ ดังนั้น ถ้าการวิจัยนี้ทดสอบได้ว่า ประเภทของหนังสือที่ใช้อยู่ภายในห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับประเภทของหนังสือที่พิมพ์ออก ก็จะเป็นการยืนยันได้ว่า สถิติการพิมพ์หนังสือออกที่ห้องสมุดต่าง ๆ เก็บอยู่เป็นประจำนั้น เป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือ แสดงการใช้หนังสือของห้องสมุดโดยทั่วไปได้ ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและจำนวนของหนังสือที่ใช้นี้ ห้องสมุดสามารถนำมาใช้ประโยชน์ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น ในการวางแผนการจัดทำงบประมาณการจัดสรรวัสดุ การพัฒนาทรัพยากรของห้องสมุดในแต่ละหมวดหมู่ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในการใช้ การวางแผนการเพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ การเพิ่มขึ้นหนังสือ และการเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บหนังสือชั้นชั้น ฯลฯ การวิจัยนี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ประเภทของหนังสือที่ผู้ใช้พิมพ์ออกจากห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับประเภทของหนังสือที่ผู้ใช้ใช้ภายในห้องสมุด

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เก็บจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หนังสือทั่วไปที่ใช้ภายในห้องสมุด ได้แก่ หนังสือที่ผู้ใช้วางทิ้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือภายในห้องสมุด โดยในการวิจัยนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นที่จะถือว่าเป็นหนังสือที่

ในหน้า ๗๓

ผู้ใช้ "ไลค์" ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป ดังนั้น จำนวนหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุด จึงนับจากจำนวนหนังสือที่ผู้ใช้วางตั้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือเป็นหลัก

๒. หนังสือทั่วไปที่ผู้ใช้ยืมออก ได้แก่ หนังสือที่ผู้ใช้ยืมออกไปใช้ภายนอก โดยปกติ ห้องสมุดทุกแห่งซึ่งมีแผนกจ่าย-รับ เป็นผู้รับผิดชอบ จะจัดเก็บสถิติการยืมออกโดยแยกตามหมวดหมู่ของหนังสือ ดังนั้นข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงใช้สถิติการจ่ายรับที่ห้องสมุดเก็บเป็นหลัก

สำหรับหนังสือทั่วไปนี้ คือ หนังสือทั่วไปที่อยู่ในชั้นเปิด ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเลือกหยิบจากชั้นหนังสือได้เองตามความต้องการ การวิจัยครั้งนี้ไม่รวมถึงหนังสือที่มีการจำกัดการใช้ เช่น หนังสือสารอง หนังสือหายาก หนังสืออ้างอิง และไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารและสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ในปัจจุบัน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง ได้แก่

- ๑) สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๒) หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๓) ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
- ๔) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๕) สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ๖) กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๗) สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๘) สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
- ๙) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๑๐) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ในจำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๑๐ แห่ง มีห้องสมุด ๒ แห่งที่มีระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของดิวอี้ คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ส่วนกองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือ ๒ ระบบ คือ ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันสำหรับหนังสือทางการแพทย์ และระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

สำหรับหนังสือหมวดวิชาอื่น ๆ ห้องสมุดที่เหลืออีก ๗ แห่ง คงใช้ระบบจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันแต่เพียงอย่างเดียว ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒

จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๗ แห่ง ที่ใช้ระบบจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ผู้วิจัยได้เลือกห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยเหตุผลที่ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง มีลักษณะและสภาพของห้องสมุดที่เอื้ออำนวยให้ผู้วิจัยสามารถทำการเก็บข้อมูลได้สะดวก คือ สามารถนับจำนวนหนังสือที่ใช้อยู่ภายในห้องสมุดและจัดเก็บสถิติการยืมหนังสือออกตามประเภทของหนังสือได้โดยไม่มีปัญหาต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดนั้น ๆ อีกประการหนึ่ง มหาวิทยาลัยที่ห้องสมุดทั้ง ๓ แห่ง สังกัดอยู่ มีบางสาขาวิชาที่เปิดสอนคล้ายคลึงกัน ได้แก่ สาขาวิชามานุษยวิทยา และวิชาภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ยังมีนักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เช่นเดียวกัน ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอีก ๔ แห่ง เป็นแหล่งสำหรับเก็บข้อมูล มีสาเหตุต่าง ๆ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยเปิด จึงมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากเข้าใช้ห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดมีโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ และมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะจัดเก็บสถิติการยืมหนังสือตามหมวดหมู่หนังสือ สำหรับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีสาขาวิชาเฉพาะที่เกี่ยวกับวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่มีสาขาวิชาหรือภาควิชาสามัญ เช่น มานุษยวิทยา และวิชาภาษาที่คล้ายคลึงกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ส่วน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีนักศึกษาเฉพาะระดับปริญญาโทเท่านั้น

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ที่ได้เลือกมาเป็นสถานที่ในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏว่า สถาบันที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ อันได้แก่ มหาวิทยาลัย มีลักษณะที่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ทั้งนี้ ข้อมูลที่เกี่ยวกับ จำนวนนักศึกษาและคณาจารย์ ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บสถิติของมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ซึ่งตัวเลขเหล่านี้ เป็นเพียงจำนวนโดยประมาณ เพื่อสามารถนำมาเปรียบเทียบจำนวนของผู้ใช้ ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักของห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้

ตารางที่ ๒ ระบบการจัดหมู่หนังสือและระดับการศึกษาของผู้ใช้ห้องสมุด ของห้องสมุด
มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร	ระบบการจัดหมู่หนังสือ	ระดับการศึกษาของผู้ใช้ ห้องสมุด
เกษตรศาสตร์	LC *	ปริญญาตรี-ปริญญาเอก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	DDC **	ปริญญาตรี-ปริญญาเอก
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	LC	ปริญญาตรีและปริญญาโท
ธรรมศาสตร์	LC	ปริญญาตรีและปริญญาโท
สำนักบรรณสารการพัฒนา	LC	ปริญญาโท
มทิดล	LC และ NLM ***	ปริญญาตรี-ปริญญาเอก
รามคำแหง	LC	ปริญญาตรี
ประสานมิตร	DDC	ปริญญาตรี-ปริญญาเอก
ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	LC	ปริญญาตรีและปริญญาโท
สุโขทัยธรรมมาธิราช	LC	ปริญญาตรี

หมายเหตุ

* การจัดหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

(Library of Congress Classification)

** การจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้

(Dewey Decimal Classification)

*** การจัดหมู่หนังสือระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

(National Library of Medicine Classification)

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ต้องสมคให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
<u>จำนวนนักศึกษา</u>			
ระดับปริญญาตรี	๖๔๓๐	๕๗๓	๘๐๘๗
ระดับปริญญาโท	๖๐๓	๓๔๒	๑๓๕๖
<u>จำนวนคณาจารย์</u>	๑๑๔๕	๑๕๐	๕๒๓
<u>ระยะเปิดภาคการศึกษา</u>			
เทอมต้น	๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๐ กันยายน ๒๕๒๔	๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๔ ถึง ๓ ตุลาคม ๒๕๒๔	๘ มิถุนายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๗ กันยายน ๒๕๒๔
เทอมปลาย	๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕
ภาคฤดูร้อน	๑๒ เมษายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๔	๒๕ มีนาคม ๒๕๒๔ ถึง ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔	๒๕ มีนาคม ๒๕๒๔ ถึง ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๔
<u>คณะและภาควิชาที่ เปิดสอน</u>	๑. <u>คณะเกษตรศาสตร์</u> มี ๘ ภาควิชา ๒ สาขาวิชา เช่น ๑) ภาควิชาเกษตรกล วิชา	๑. <u>คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์</u> มี ๔ ภาควิชา คือ	<u>สาขาวิชาที่เปิดสอน ในระดับปริญญาตรี</u> มี ๔ สาขาวิชา ๑) สาขาวิชานิติศาสตร์

(๕๕)

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ลักษณะทั่วไป	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังทองหลาง)	ธรรมศาสตร์
<u>คณะและภาควิชา ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	๒) ภาควิชาศึกษาศาสตร์ ๓) ภาควิชาคหกรรม- ศาสตร์ ๔) ภาควิชาสัตวบาล ๕) ภาควิชาโรคพืช ฯลฯ ๒. <u>คณะประมง</u> มี ๔ ภาควิชา เช่น ๑) ภาควิชาการจัดการ ประมง ๒) ภาควิชาเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ ๓) ภาควิชาชีววิทยา ประมง ฯลฯ ๓. <u>คณะวนศาสตร์</u> มี ๖ ภาควิชา เช่น ๑) ภาควิชาการจัดการ ป่าไม้	๑) ภาควิชาจิตรกรรม ๒) ภาควิชาประติมา- กรรม ๓) ภาควิชาภาพพิมพ์ ๔) ภาควิชาศิลปะไทย ๒. <u>คณะโบราณคดี</u> มี ๔ ภาควิชาคือ ๑) ภาควิชาโบราณคดี ๒) ภาควิชาประวัติ- ศาสตร์ศิลปะ ๓) ภาควิชามานุษย- วิทยา ๔) ภาควิชาภาษา- ตะวันออก ๕) ภาควิชาภาษา ตะวันออก ๓. <u>คณะมัณฑนศิลป์</u> มี ๔ ภาควิชาคือ	๒. สาขาวิชาพาณิชย- ศาสตร์และการบัญชี ๓. สาขาวิชารัฐศาสตร์ ๔. สาขาวิชาเศรษฐ- ศาสตร์ ๕. สาขาวิชาสังคม- สงเคราะห์ ๖. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แบ่งเป็น ๑๐ สาขา วิชา คือ ๑) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ๒) สาขาวิชาสถิติ ๓) สาขาวิชาบรรณ- รักษ์ศาสตร์ ๔) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ๕) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ๖) สาขาวิชาจิตวิทยา ๗) สาขาวิชาภาษาและ วรรณคดีอังกฤษ

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
 คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังทองพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
<u>คณะและภาควิชา</u> <u>ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	๒) ภาควิชาผลิตภัณฑ์ ๓) ภาควิชาวิศวกรรม ป่าไม้ ๔) ภาควิชาอนุรักษ์- วิทยา ฯลฯ ๕. คณะวิทยาศาสตร์ และอักษรศาสตร์ มีทั้งหมด ๑๐ ภาค วิชา ตัวอย่างเช่น ๑) ภาควิชาคณิตศาสตร์ ๒) ภาควิชาเคมี ๓) ภาควิชาชีววิทยา ๔) ภาควิชาสถิติ ๕) ภาควิชาภาษา ๖) ภาควิชาพฤกษ- ศาสตร์ ฯลฯ	๑) ภาควิชาประยุกต์- ศิลป์ศึกษา ๒) ภาควิชาออกแบบ- ตกแต่งภายใน ๓) ภาควิชานิเทศศิลป์ ๔) ภาควิชาผลิตภัณฑ์ ๕. คณะสถาปัตยกรรม- ศาสตร์ มี ๔ ภาควิชา คือ ๑) ภาควิชาสถาปัตย- กรรม ๒) ภาควิชาศิลปสถา- ปัตยกรรม ๓) ภาควิชาเทคนิค- สถาปัตยกรรม ๔) ภาควิชาออกแบบ- ชุมชนและผังเมือง ฯลฯ	๔) สาขาวิชาภาษาและ วรรณคดีฝรั่งเศส ๕) สาขาวิชาภาษาไทย ๑๐) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ๗. สาขาวิชาวารสาร- ศาสตร์และสื่อมวลชน ๘. สาขาวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา <u>คณะและภาควิชาที่เปิด</u> <u>สอนระดับปริญญาโท</u> มี ๔ คณะ ๑ แผนก คือ ๑. <u>คณะนิติศาสตร์</u> มี ๔ สาขาวิชา ได้แก่ ๑) กฎหมายเอกชน ๒) กฎหมายอาญา ๓) กฎหมายมหาชน ๔) กฎหมายระหว่างประเทศ ๕) กฎหมายธุรกิจ

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ต้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
<u>คณะและภาควิชา</u> <u>ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	๔. <u>คณะวิศวกรรม-</u> <u>ศาสตร์ มี ๖ ภาค-</u> <u>วิชา เช่น</u> ๑)ภาควิชาวิศวกรรม- <u>เกษตร</u> ๒)ภาควิชาวิศวกรรม- <u>เครื่องกล</u> ๓)ภาควิชาวิศวกรรม- <u>ชลประทาน</u> <u> ฯลฯ</u> ๖. <u>คณะศึกษาศาสตร์</u> <u>มี ๓ ภาควิชา ได้แก่</u> ๑)ภาควิชาการศึกษา ๒)ภาควิชาพลศึกษา ๓)ภาควิชาอาชีวศึกษา ๗. <u>คณะเศรษฐศาสตร์</u> <u>และบริหารธุรกิจ</u> <u>มี ๖ ภาควิชา เช่น</u>	<u>ระดับปริญญาโท มี</u> <u>๘ สาขาวิชา ดังนี้คือ</u> ๑. การศึกษาผู้ใหญ่ <u>และการศึกษา</u> <u>ต่อเนื่อง</u> ๒. จิตรกรรม ๓. ประติมากรรม ๔. ภาพพิมพ์ ๕. สาขาวิชาจารึก ๖. โบราณคดีสมัย <u>ประวัติศาสตร์</u> ๗. ประวัติศาสตร์ <u>เอเชียตะวันออกเฉียง</u> <u>ใต้</u> ๘. ออกแบบชุมชน	๖. <u>คณะพาณิชยศาสตร์</u> <u>และการบัญชี</u> ๓. <u>คณะรัฐศาสตร์</u> <u>มี ๓ สาขาวิชา</u> <u>ได้แก่</u> ๑)การปกครอง ๒)การเมืองระหว่าง <u>ประเทศและการทูต</u> ๓)การบริหารรัฐกิจ ๔. <u>คณะเศรษฐศาสตร์</u> ๕. <u>คณะสังคมสงเคราะห์-</u> <u>ศาสตร์ มี ๕ สาขา</u> <u>วิชา ได้แก่</u> ๑)สังคมสงเคราะห์ ๒)สังคมสงเคราะห์ทาง <u>การแพทย์</u> ๓)สังคมสงเคราะห์ทาง <u>การศึกษา</u>

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
 คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
<u>คณะและภาควิชา ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	๑) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์		๔) สาขาสวัสดิการแรงงาน
	๒) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร		๕) สาขาสังคมสงเคราะห์ ในขบวนการยุติธรรม
	๓) ภาควิชาสหกรณ์ ฯลฯ		และ <u>แผนกอิสระสังคมวิทยา</u>
	๔. คณะสังคมศาสตร์		<u>และมานุษยวิทยา</u>
	มี ๕ ภาควิชา เช่น		
	๑) ภาควิชาจิตวิทยา		
	๒) ภาควิชาภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์		
	๓) ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา		
	ฯลฯ		
	๕. คณะสัตวแพทยศาสตร์		
	มี ๖ ภาควิชา เช่น		
	๑) ภาควิชากายวิภาคศาสตร์		
	๒) ภาควิชาพยาธิวิทยา		

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
 คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
<u>คณะและภาควิชา</u>	๓) ภาควิชาเภสัชวิทยา			
<u>ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	ฯลฯ			
	๑๐. <u>คณะอุตสาหกรรม เกษตร</u>			
	มี ๔ ภาควิชา เช่น			
	๑) ภาควิชาเทคโนโลยีการบัญชี <i>USCU</i>			
	๒) ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาค			
	ฯลฯ			
	<u>คณะและภาควิชาที่เปิดสอน</u>			
	<u>ระดับปริญญาโทมีดังนี้ คือ</u>			
	๑. <u>คณะ เกษตรศาสตร์</u>			
	มี ๑๒ สาขาวิชา เช่น			
	๑) ศึกษาศาสตร์			
	๒) วิศวกรรมศาสตร์			
	๒. <u>คณะชีววิทยา</u>			
	มี ๕ สาขาวิชา เช่น			
	๑) ชีววิทยา			
	๒) พฤกษศาสตร์			
	๓. <u>คณะวิศวกรรมศาสตร์</u>			
	มี ๓ สาขาวิชา เช่น			
	๑) วิศวกรรมชลประทาน			

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
<u>คณะและภาควิชา</u>	๒) วิศวกรรมไฟฟ้า		
<u>ที่เปิดสอน (ต่อ)</u>	๔. <u>คณะศึกษาศาสตร์</u> มี ๗ สาขาวิชา เช่น ๑) การสอนวิทยาศาสตร์ ๒) การศึกษาผู้ใหญ่ ๕. <u>คณะเศรษฐศาสตร์</u> มี ๒ สาขาวิชา คือ ๑) เศรษฐศาสตร์ ๒) เศรษฐศาสตร์เกษตร ๖. <u>คณะสังคมศาสตร์</u> มีสาขาวิชาพัฒนาสังคม ๗. <u>คณะวนศาสตร์</u> มี ๕ สาขาวิชา เช่น ๑) วนวัฒนวิทยา ๒) การจัดการป่าไม้ ๘. <u>คณะประมง</u> มีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ การประมง		

ตารางที่ ๓ จำนวนนักศึกษา คณาจารย์ ที่ห้องสมุดให้บริการ ระยะเปิดภาคการศึกษา
คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร (วิทยาเขตวังท่าพระ)	ธรรมศาสตร์
ลักษณะทั่วไป			
คณะและภาควิชา ที่เปิดสอน (ต่อ) ^๑	๘. คณะวิทยาศาสตร์และ <u>สิ่งแวดล้อม</u> มีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดลอม <u>สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ</u> <u>ปริญญาเอก มี</u> ๑. ปฐพีวิทยา ๒. พืชไร่นา ๓. กัญญาวิทยา		

^๑มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คู่มือนิสิต ๒๕๒๑-๒๕๒๒ (กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.), หน้า ๔๑-๑๖๘, ๑๗๑-๑๗๔.

มหาวิทยาลัยศิลปากร, คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา ๒๕๒๒
(กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.), หน้า ๔๔-๕๗, ๖๗.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๔๓-๕๖, ๑๑๓-๑๑๓๓.

จำนวนนักศึกษาและจำนวนคณาจารย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ใช้หลักที่สำคัญของห้องสมุด นั้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนรวมของนักศึกษาและคณาจารย์มากที่สุด ส่วน มหาวิทยาลัยศิลปากรมีจำนวนนักศึกษาและจำนวนคณาจารย์น้อยที่สุด

ระยะเปิดภาคการศึกษา มหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง มีระยะเปิดภาคการศึกษา ใกล้เคียงกัน

คณะและภาควิชาที่เปิดสอน มหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง มีภาควิชาที่เน้นสาขาวิชา เฉพาะของตนเอง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีสาขาวิชาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการ เกษตร ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ) มีสาขาวิชาที่เน้นหนัก ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และโบราณคดี ส่วนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีสาขาวิชาที่เน้นหนักหลายด้าน เช่น สังคมศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี นิติศาสตร์ และศิลปศาสตร์ เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก็มีคณะสังคม- ศาสตร์ และศิลปศาสตร์ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนั้นทั้งสามมหาวิทยาลัย จึงมีสาขาวิชาที่เกี่ยวกับมนุษยวิทยาและภาษาศาสตร์คล้ายคลึงกัน

สำหรับลักษณะของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง จากการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ฝ่ายจ่าย-รับ และบรรณารักษ์ฝ่ายบริการตอบคำถามในเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับห้องสมุด (ดังตารางที่ ๔) (กล่าวคือ)

จำนวนหนังสือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนหนังสือทั้งหนังสือ ภาษาไทยและหนังสือภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากรมีจำนวน หนังสือภาษาไทยมากกว่าสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่มีจำนวนหนังสือ ภาษาอังกฤษน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔ จำนวนทรัพยากร การบริการ การจัดแบ่งทรัพยากร (collection) และห้องสมุดสาขาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ลักษณะ	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
จำนวนหนังสือทั้งหมด			
ของห้องสมุด (ปี๒๕๒๓)			
หนังสือภาษาไทย	๑๘,๘๘๑	๒๑,๗๔๒	๔๗,๔๘๖
หนังสือภาษาอังกฤษ	๕๕,๘๓๗	๑๘,๖๔๔	๑๓๔,๔๑๕
สถิติการยืมหนังสือและ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด			
(เดือนสิงหาคม ๒๕๒๓)			
เฉลี่ยจำนวนหนังสือ ที่ยืมออกต่อวัน	๔๒๘	๓๔๕	๗๓๔
เฉลี่ยผู้เข้าใช้ห้องสมุด ต่อวัน	๑,๓๘๗	๒๙๔	๔,๒๓๗
จำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ	๓๕๐	๖๐	๒๘๐
(เฉพาะบริเวณหนังสือทั่วไป)			
เฉลี่ยจำนวนเจ้าหน้าที่			
เก็บหนังสือขึ้นชั้นต่อวัน	๒	๓	๓๐
สถิติเกี่ยวกับการใช้	๑. หนังสือที่ยืมออก	๑. หนังสือที่ยืมออก	๑. หนังสือที่ยืมออก
ห้องสมุดที่ห้องสมุดจัดเก็บ	๒. จำนวนผู้เข้าใช้ ห้องสมุด	๒. จำนวนผู้เข้าใช้ ห้องสมุด	๒. จำนวนผู้เข้าใช้ ห้องสมุด

ตารางที่ ๔ จำนวนทรัพยากร การบริการ การจัดแบ่งทรัพยากร (collection)
และห้องสมุดสาขาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง (ต่อ)

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
ลักษณะ			
การบริการ			
ระเบียบการยืมหนังสือทั่วไป			
- นักศึกษาปริญญาตรี			
หนังสือภาษาไทย	๔ เล่มต่อ ๑ สัปดาห์	๔ เล่มต่อ ๑ สัปดาห์	๕ เล่มต่อ ๑๐ วัน*
หนังสือภาษาอังกฤษ	๔ เล่มต่อ ๒ สัปดาห์		
- นักศึกษาปริญญาโท			
หนังสือภาษาไทย	๖ เล่มต่อ ๑ สัปดาห์	๗ เล่มต่อ ๒ สัปดาห์	๑๐ เล่มต่อ ๑๕ วัน
หนังสือภาษาอังกฤษ	๖ เล่มต่อ ๒ สัปดาห์		
- อาจารย์	ไม่จำกัด	๗ เล่มต่อ ๒ สัปดาห์	๒๕ เล่มต่อ ๑ ภาค การศึกษา
การจัดเก็บหนังสือขึ้นชั้น			
- ช่วงที่ ๑	๑๑.๐๐ น.	๑๑.๐๐ น.	๑๐.๐๐ น.
- ช่วงที่ ๒	๑๔.๐๐ น.	๑๔.๐๐ น.	๑๖.๐๐ น.
เวลาทำการ			
- ระหว่างเปิดภาค การศึกษา	จันทร์ถึงพฤหัสบดี	จันทร์ถึงศุกร์	จันทร์
	๘.๓๐ น.-๒๐.๐๐ น.	๘.๐๐ น.-๑๕.๓๐ น.	๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.

หมายเหตุ

* นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่อยู่ในคณะที่ไม่มีห้องสมุดคณะ และเป็นนักศึกษา
ตั้งแต่ปีที่ ๒ ขึ้นไป ยืมหนังสือได้ ๘ เล่มนาน ๑๐ วัน

ตารางที่ ๔ จำนวนทรัพยากร การบริการ การจัดแบ่งทรัพยากร (collection)
และห้องสมุดสาขาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง (ต่อ)

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ลักษณะ	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
<u>การบริการ</u>	สุกรี	เสารีย์	อังคารถึงสุกรี
<u>เวลาทำการ (ต่อ)</u>	๘.๓๐ น.-๑๘.๐๐ น.	๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.	๗.๓๐ น.-๑๘.๐๐ น.
	เสารีย์	อาทิตย์ปิด	เสารีย์ถึงอาทิตย์
	๘.๐๐ น.-๑๖.๐๐ น.		๘.๐๐ น.-๑๕.๐๐ น.
- ภาคฤดูร้อน			จันทร์ ถึง สุกรี
			๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.
			เสารีย์และอาทิตย์
			๘.๐๐ น.-๑๕.๐๐ น.
- ระหว่างปิดภาคการ ศึกษา	จันทร์ ถึง สุกรี	จันทร์ ถึง สุกรี	จันทร์ ถึง สุกรี
	๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.	๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.	๘.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น.
<u>การจัดแบ่งทรัพยากร (collection)</u>	ศูนย์วิทยทรัพยากร		
<u>ของห้องสมุด</u>	แบ่งเป็น ๔ ส่วน	แบ่งเป็น ๓ ส่วน	แบ่งเป็น ๔ ส่วน
	๑. ส่วนหนังสือสารอง (ชั้นที่ ๑)	๑. ส่วนวารสาร (ชั้นบน)	๑. ส่วนหนังสือทั่วไป เฉพาะหนังสือภาษา ไทย (ชั้นที่ ๒)
	๒. ส่วนหนังสืออ้างอิง และที่อ่านหนังสือ พิมพ์ (ชั้นที่ ๑)	๒. ส่วนหนังสือทั่วไป (ชั้นล่าง)	๒. ส่วนวารสารและ หนังสือพิมพ์ (ชั้นที่ ๒)

ตารางที่ ๔ จำนวนทรัพยากร การบริการ การจัดแบ่งทรัพยากร (collection)
และห้องสมุดสาขาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง (ต่อ)

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ลักษณะ	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
<u>การจัดแบ่งทรัพยากร (collection) ของห้องสมุด (ต่อ)</u>	๓. ส่วนวารสาร เล่ม ปสีก และวารสาร เย็บเล่ม (ชั้นที่ ๒) ๔. ส่วนหนังสือทั่วไป (ชั้นที่ ๓)	. ส่วนหนังสือ สำรองและ หนังสืออ้างอิง (ชั้นล่าง)	๓. ส่วนหนังสืออ้างอิง (ชั้นที่ ๓) ๔. ส่วนหนังสือทั่วไป เฉพาะหนังสือ ภาษาอังกฤษ หมวด H63-Z (ชั้นที่ ๔) ๕. ส่วนหนังสือทั่วไป เฉพาะหนังสือ ภาษาอังกฤษ หมวด A-H62 (ชั้นที่ ๔)

ตารางที่ ๔ จำนวนทรัพยากร การบริการ การจัดแบ่งทรัพยากร (collection)
และห้องสมุดสาขาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง (ต่อ)

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ลักษณะ	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
<u>ห้องสมุดคณะ</u>			<p>มีห้องสมุดคณะรวม ๗ แห่ง คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ ๒. ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ๓. ห้องสมุดคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๔. ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ ๕. ห้องสมุดคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ๖. ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ๗. ห้องสมุดสถาบันไทยคดีศึกษา

สถิติการยืมหนังสือและผู้เข้าใช้ห้องสมุด แม้ว่าสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ จะมีห้องสมุดสาขา ๗ แห่ง แต่จำนวนเฉลี่ยของหนังสือที่ยืมออกต่อจำนวนผู้
เข้าใช้ห้องสมุด ก็ยังมีจำนวนมากกว่าห้องสมุดอีก ๒ แห่ง อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า
เมื่อคิดอัตราส่วนระหว่างจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุดกับจำนวนหนังสือที่ยืมออกของสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรากฏว่า ผู้เข้าใช้ห้องสมุด ๖ คน ยืมหนังสือออกเพียง ๑ เล่ม
ซึ่งอาจหมายถึงผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้หนังสือภายในห้องสมุด

ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาและคณาจารย์น้อยกว่า
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (จากตารางที่ ๒) ประมาณ ๑๒.๔ % และมีจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด
น้อยกว่าสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึง ๖๗.๓ % แม้สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จะรวมห้องสมุดสาขาอยู่ในสำนักหอสมุดเพียงแห่งเดียว

จำนวนที่นั่งอ่านหนังสือทั่วไป เนื่องจาก สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ เป็นห้องสมุดเปิดใหม่ จึงมีจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือทั่วไปมากที่สุด คือ ประมาณ
๓๔๐ ที่นั่ง ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากรมีที่นั่งอ่านหนังสือทั่วไปเพียง ๖๐ ที่นั่ง

จำนวนเจ้าหน้าที่เก็บหนังสือขึ้นชั้น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี
เจ้าหน้าที่เรียงหนังสือขึ้นชั้นวันละประมาณ ๓๐ คน ซึ่งมากกว่าห้องสมุดอีก ๒ แห่ง ถึง
๑๐-๑๕ เท่า

สถิติเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดที่ห้องสมุดจัดเก็บ เป็นที่น่าสังเกตว่าห้องสมุดทั้ง
๓ แห่ง มีการเก็บสถิติเฉพาะประเภทและจำนวนหนังสือที่ยืมออกและจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุด
เท่านั้น ไม่มีห้องสมุดใดจัดเก็บสถิติการใช้หนังสือภายในห้องสมุดเลย

นอกจากลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ยังมี
ลักษณะอื่น ๆ ที่แตกต่างกันอีกบ้าง อาทิเช่น ระเบียบการยืมหนังสือทั่วไป ระยะเวลาใน
การจัดเก็บหนังสือขึ้นชั้น และระยะเวลาในการเปิด-ปิดห้องสมุด ฯลฯ ดังได้เปรียบเทียบ
ไว้ในตารางที่ ๔

วิธีรวบรวมข้อมูล

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุด

ในการเก็บข้อมูลการใช้หนังสือภายในห้องสมุด ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมหนังสือที่ผู้ใช้งานทั้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือ มายังชั้นพักหนังสือซึ่งห้องสมุดได้จัดเตรียมไว้เพื่อเจ้าหน้าที่สามารถนำหนังสือจากส่วนนี้ เรียงชั้นหนังสือได้สะดวก และการเก็บรวบรวมหนังสือที่ผู้ใช้งานทั้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือ ได้ทำเป็นระยะ ๆ เพื่อให้โต๊ะว่างเสมอ ในการเก็บนั้น มีผู้ช่วยคือ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๑ คน ช่วยในการเก็บข้อมูล หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นับและบันทึกเลขหมู่ที่ปรากฏที่สันหนังสือลงในตารางที่สร้างขึ้น (ซึ่งจะได้กล่าวถึงในตอนต่อไป) โดยพยายามให้แล้วเสร็จก่อนเวลาที่เจ้าหน้าที่จะนำหนังสือเรียงชั้นขึ้น คือ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร เจ้าหน้าที่จะนำหนังสือเรียงชั้นขึ้นในช่วงแรกเวลา ๑๑.๐๐ น. และช่วงที่สองเวลา ๑๕.๐๐ น. ส่วนสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีระยะเวลาในการจัดเรียงหนังสือชั้นขึ้นที่แตกต่างจากห้องสมุดทั้งสองแห่ง คือ เจ้าหน้าที่จะเรียงหนังสือช่วงแรกเวลา ๑๐.๐๐ น. และช่วงที่สองเวลา ๑๖.๐๐ น. (ดังได้แสดงเวลาการจัดเก็บหนังสือชั้นขึ้นของห้องสมุดทั้ง ๓ แห่ง ไว้ในตารางที่ ๔)

การเก็บหนังสือบนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือให้ว่างอยู่เสมอนี้ เป็นการแก้ไขข้อจำกัดของวิธีการนับการใช้ภายในห้องสมุดในเรื่องที่ว่า "หนังสือที่ว่างอยู่บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือ อาจมีผู้ใช้หยิบไปใช้มากกว่า ๑ ครั้ง" นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ติดป้ายประกาศภายในห้องสมุดในที่ที่ผู้ใช้สามารถเห็นได้ชัด เพื่อขอให้ผู้ใช้ที่อ่านหนังสือนั้นวางหนังสือที่ใช้แล้วไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือ โดยไม่ต้องนำหนังสือไปเก็บชั้นขึ้นเอง ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการใช้หนังสือภายในห้องสมุดถูกต้องมากที่สุด

เพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภายในห้องสมุดน่าเชื่อถือ และเพื่อแก้ไขข้อจำกัดที่ว่า หนังสือที่ผู้ใช้งานทั้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือเป็นหนังสือที่ผู้ใช้ "ไม่ได้ใช้" นั้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้และรวบรวมข้อมูลอีกส่วนหนึ่งในระหว่างการจัดเก็บข้อมูลการใช้ภายในห้องสมุดจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง โดยกำหนดช่วงเวลาการสังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้เป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่ห้องสมุดเปิดบริการ

ถึง ๑๐.๓๐ น. ช่วงที่สองตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น. ถึง ๑๕.๐๐ น. ทั้งนี้ในช่วงระหว่าง ๑๐.๓๐ น. เป็นระยะเวลาที่มีจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุดมากจึงไม่สะดวกต่อการสังเกต การสังเกตการณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปศึกษาจำนวนหนังสือที่ผู้ใช้วางทิ้งไว้ในห้องอ่านหนังสือว่ามีจำนวนที่ถือว่า "ได้ใช้" เท่าใด และหนังสือส่วนใหญ่ที่วางทิ้งไว้เป็นหนังสือที่มีการใช้หรือไม่ ในการนี้ได้กำหนดพฤติกรรมของผู้ใช้เป็น ๒ ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่ถือว่า "ได้ใช้หนังสือนั้นจริง" และพฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไม่ได้ใช้หนังสือนั้น"

พฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ได้ใช้หนังสือนั้นจริง" ได้แก่

- ๑) ผู้ใช้หยิบหนังสือจากชั้นหนังสือและนำมาอ่านที่โต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ โดยเปิดดูหนังสือนั้นตั้งแต่หน้าแรก ซึ่งถือว่าผู้ที่มีความสนใจที่จะใช้หนังสือเล่มนั้น
- ๒) ผู้ใช้เปิดดูหน้าสารบัญ แล้วพลิกอ่านบางบท
- ๓) หนังสือที่เป็นรูปภาพทั้งเล่ม ผู้ใช้เปิดดูรูปภาพและใช้เวลาในการดูหรือพิจารณาแต่ละภาพอย่างใช้เวลา
- ๔) ผู้ใช้คัดลอกข้อมูลจากหนังสืออาจจะ เป็นเพียงจดชื่อหนังสือหรือข้อความตอนหนึ่งตอนใดจากหนังสือนั้น

๕) ผู้ใช้หยิบหนังสือมาดูและอ่านเพียงบางส่วน

พฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไม่ได้ใช้หนังสือนั้น" ได้แก่

- ๑) ผู้ใช้อ่านหนังสือที่ชั้นหนังสือ แล้ววางหนังสือไว้ที่ชั้น
- ๒) ผู้ใช้นำหนังสือมาอ่านที่โต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ แต่พลิกดูหนังสือนั้นอย่างผ่าน ๆ โดยไม่ได้หยุดอ่านส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ และวางหนังสือไว้บนโต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ โดยไม่หยิบขึ้นมาดูอีก
- ๓) ผู้ใช้ นำหนังสือมาอ่านที่โต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ และนำไปเก็บที่ชั้นเอง
- ๔) ผู้ใช้ดูหนังสือที่ชั้นหนังสือ และนำมาวางไว้บนโต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ โดยไม่เปิดอ่านอีก

จากนั้น ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้ตั้งแต่ผู้ใช้หน้าหนังสือออกจากบริเวณชั้นหนังสือมาอ่านที่โต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือ บันทึกจำนวนและลักษณะของหนังสือที่ผู้ใช้นำมาสังเกตการใช้หนังสือแต่ละเล่ม โดยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ บันทึกลักษณะและการใช้หนังสือตามที่ปรากฏการใช้ ว่าหนังสือเล่มใดที่ผู้ใช้ได้ใช้จริงและไม่ได้ใช้ เมื่อผู้ใช้งานหนังสือไว้บนโต๊ะหรือนั่งอ่านหนังสือและลุกออกไปจากที่แล้ว ผู้วิจัยจะเข้าไปบันทึกเลขหมู่ของหนังสือเหล่านั้น และสรุปการใช้ตามลักษณะและการใช้หนังสือที่บันทึกไว้

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลหนังสือที่มีผู้ยืมออก

โดยปกติ การเก็บสถิติการยืมหนังสือออก เจ้าหน้าที่ฝ่ายจ่าย-รับของห้องสมุด ทั้ง ๓ แห่งจัดเก็บสถิติโดยการรวบรวมบัตรยืมหนังสือในแต่ละวัน และนับบัตรยืมหนังสือในวันรุ่งขึ้น แต่ในการเก็บข้อมูลการยืมหนังสือออกในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนับบัตรยืมหนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่จะรวบรวมไว้ในตอนเย็นของแต่ละวัน โดยจะเริ่มนับบัตรยืมหนังสือออกตั้งแต่ช่วงเวลาเปิดห้องสมุด จนถึง ๑๖.๓๐ น. ซึ่งห้องสมุดทั้ง ๓ แห่งถือช่วงเวลาดังกล่าวเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดทั้ง ๓ แห่งมีระยะเวลาในการปิดห้องสมุดต่างกัน อีกทั้งการใช้ห้องสมุดหลังเวลา ๑๖.๓๐ น. ผู้ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษานอกเวลา (ภาคค่ำ) ดังนั้นเจ้าหน้าที่จะแยกบัตรหลังเวลา ๑๖.๓๐ น. ไว้ส่วนหนึ่ง และจะนำไปรวมกับบัตรส่วนแรกเพื่อเก็บ เป็นสถิติของห้องสมุดภายหลังที่ผู้วิจัยนับบัตรเสร็จแล้ว

สำหรับการนับจำนวนบัตรยืมหนังสือ ผู้วิจัยได้เรียงบัตรตามลำดับหมวดหมู่หนังสือของระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และแยกบัตรออกเป็นหนังสือภาษาไทยและหนังสือภาษาอังกฤษ จากนั้นนับจำนวนบัตรที่ละหมวดหมู่ และกรอกจำนวนบัตรแต่ละหมวดหมู่ลงในตารางการเก็บข้อมูล ซึ่งตารางการเก็บข้อมูลหนังสือที่ผู้ใช้ยืมออกจะเป็นตารางแบบเดียวกับตารางการเก็บข้อมูลหนังสือที่ผู้ใช้ใช้ภายในห้องสมุด

๓. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลการใช้หนังสือภายในห้องสมุดและการยืมออก ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาระหว่างกลางเทอมของภาคการศึกษาต้น คือ เดือนสิงหาคม เป็นระยะ

เวลาในการเก็บข้อมูล โดยเฉลี่ยวันที่จะเก็บข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ในช่วงเดือนดังกล่าว ซึ่งแต่ละแห่งใช้เวลารวม ๑ สัปดาห์ (๖ วัน) ดังได้แสดงการจำแนกระยะเวลาการเก็บข้อมูลไว้ในตารางที่ ๕

การที่กำหนดเอาเดือนสิงหาคมเป็นช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากมักจะเข้าใช้ห้องสมุดน้อยในระยะแรกเมื่อเปิดภาคการศึกษา ส่วนช่วงปลายเทอม นักศึกษาส่วนใหญ่มุ่งใช้ห้องสมุดเพื่อการสอบ นอกจากนี้ จากการศึกษาสถิติการยืมหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง ในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๓ พบว่า ส่วนใหญ่ยืมสถิติการยืมหนังสือสูงสุดในเดือนสิงหาคม (ตารางที่ ๖ และแผนภูมิที่ ๑ - แผนภูมิที่ ๓)

เมื่อนำสถิติการยืมหนังสือในแต่ละปี ดังที่ได้เสนอไว้ในแผนภูมิที่ ๑ - แผนภูมิที่ ๓ มาพิจารณาพร้อมกับจำนวนหนังสือทั้งหมดที่แต่ละห้องสมุดมี ดังที่ได้ตัดตอนนำมาเสนอข้างล่างนี้

ประเภทของหนังสือ	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย		
	เกษตรศาสตร์	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์
ภาษาไทย	๑๙,๘๘๑	๒๑,๗๔๒	๙๗,๙๙๖
ภาษาอังกฤษ	๕๕,๘๓๗	๑๘,๖๔๔	๑๓๔,๔๑๕

ตารางที่ ๕ ช่วงเวลาเก็บข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	วัน/วันที่	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์					จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์					จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์								
		๓	๔	๕	๖	๗	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗
เกษตรศาสตร์		x			x							x				x	x		x	
ศิลปากร			x			x	x	วันหยุด	x				x							x
ธรรมศาสตร์				x				x		x	x			x					x	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

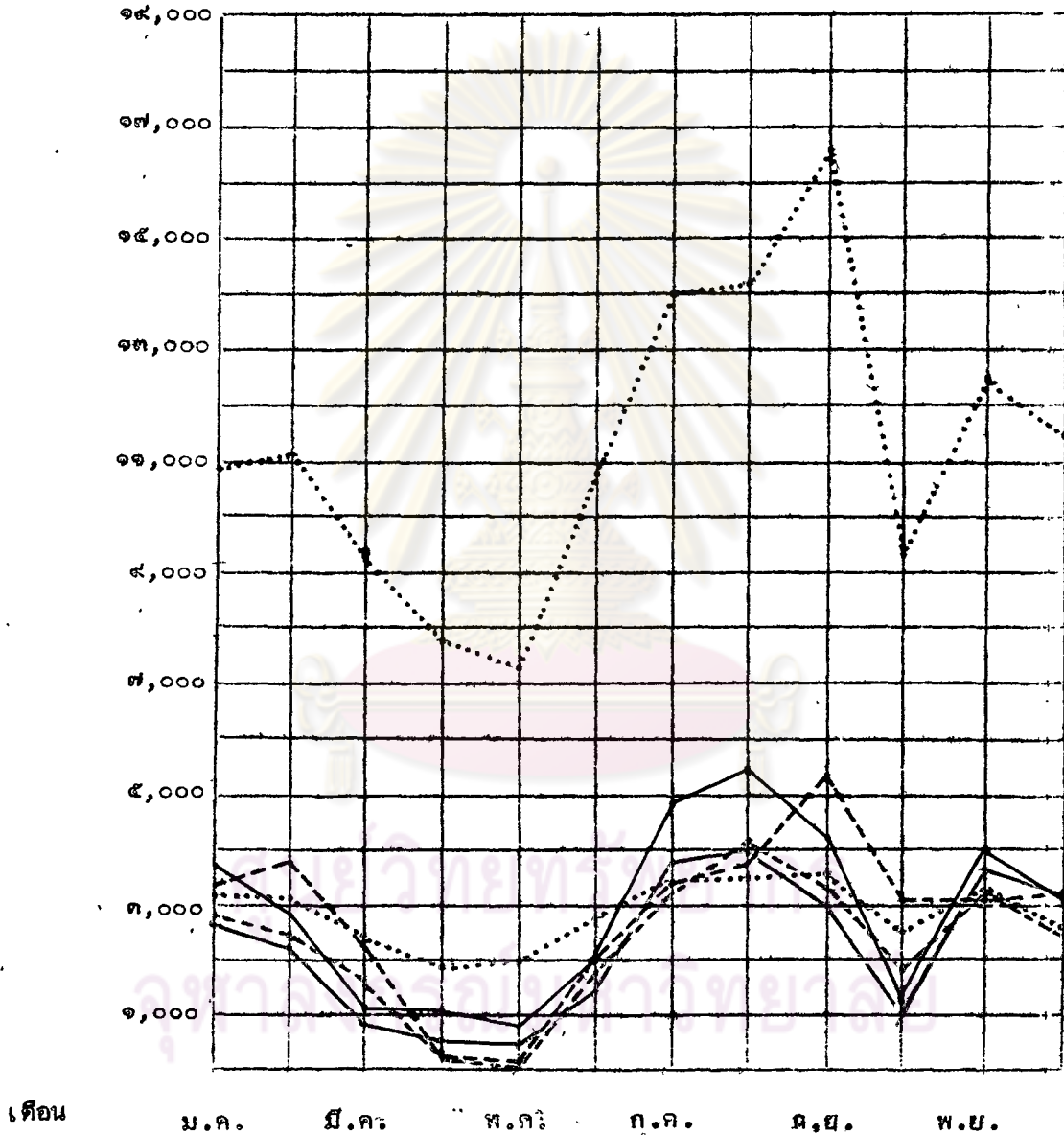
ตารางที่ ๖ ช่วงเวลาที่ผู้ใช้ยืมหนังสือสูงสุด ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๒๓.

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	เดือนที่ผู้ใช้ยืมหนังสือจำนวนสูงสุด					
	หนังสือภาษาไทย			หนังสือภาษาอังกฤษ		
	พ.ศ. ๒๕๒๑	พ.ศ. ๒๕๒๒	พ.ศ. ๒๕๒๓	พ.ศ. ๒๕๒๑	พ.ศ. ๒๕๒๒	พ.ศ. ๒๕๒๓
เกษตรศาสตร์	สิงหาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	สิงหาคม
ศิลปากร	กันยายน	กันยายน	กันยายน	สิงหาคม	สิงหาคม	กรกฎาคม
ธรรมศาสตร์	กันยายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	กรกฎาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ ๑ สถิติการยืมหนังสือออกของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๑

จำนวนหนังสือ

สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

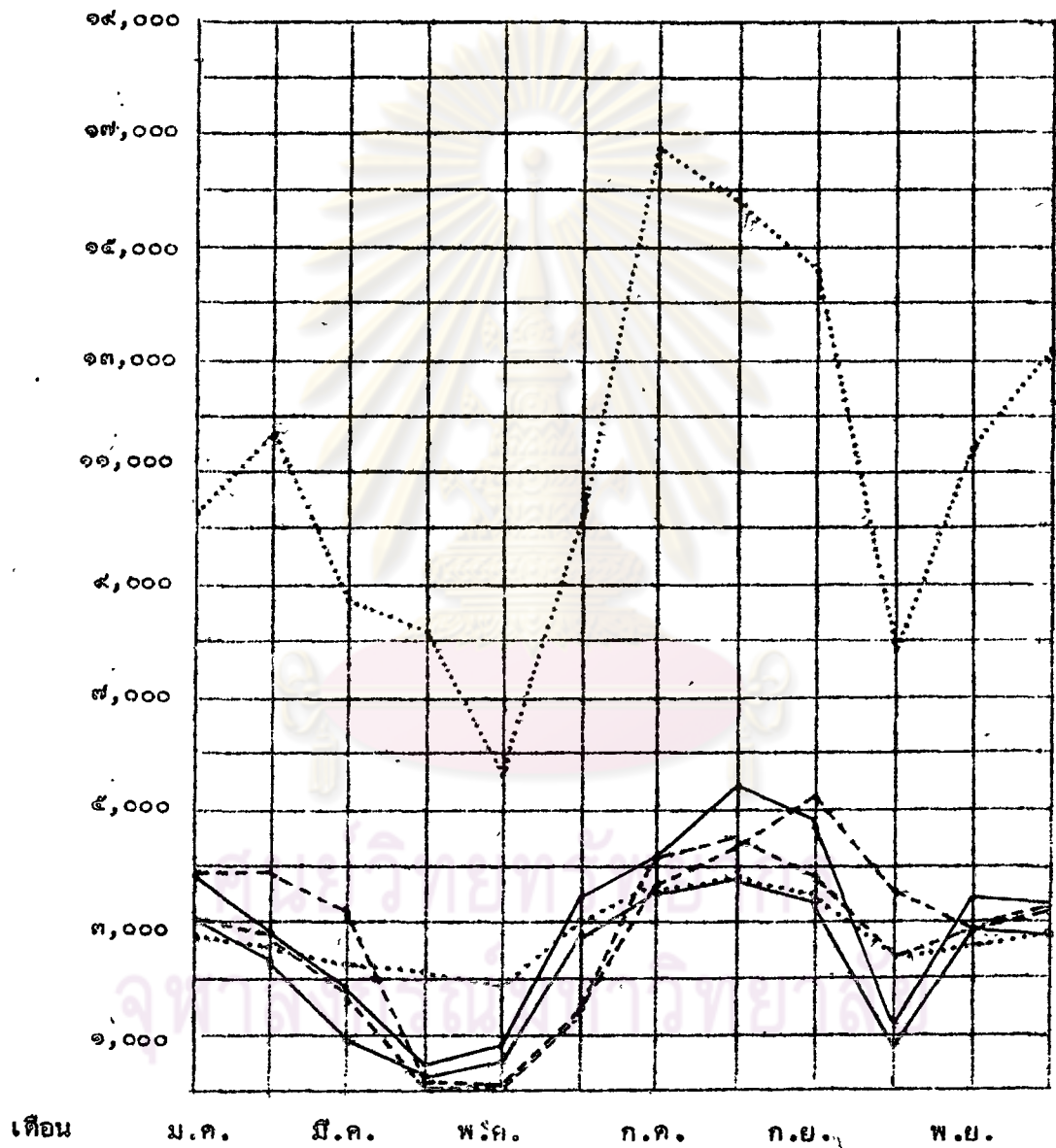
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หนังสือภาษาไทย

หนังสือภาษาอังกฤษ

แผนภูมิที่ ๒ สถิติการพิมพ์หนังสือออกของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๒

จำนวนหนังสือ

สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

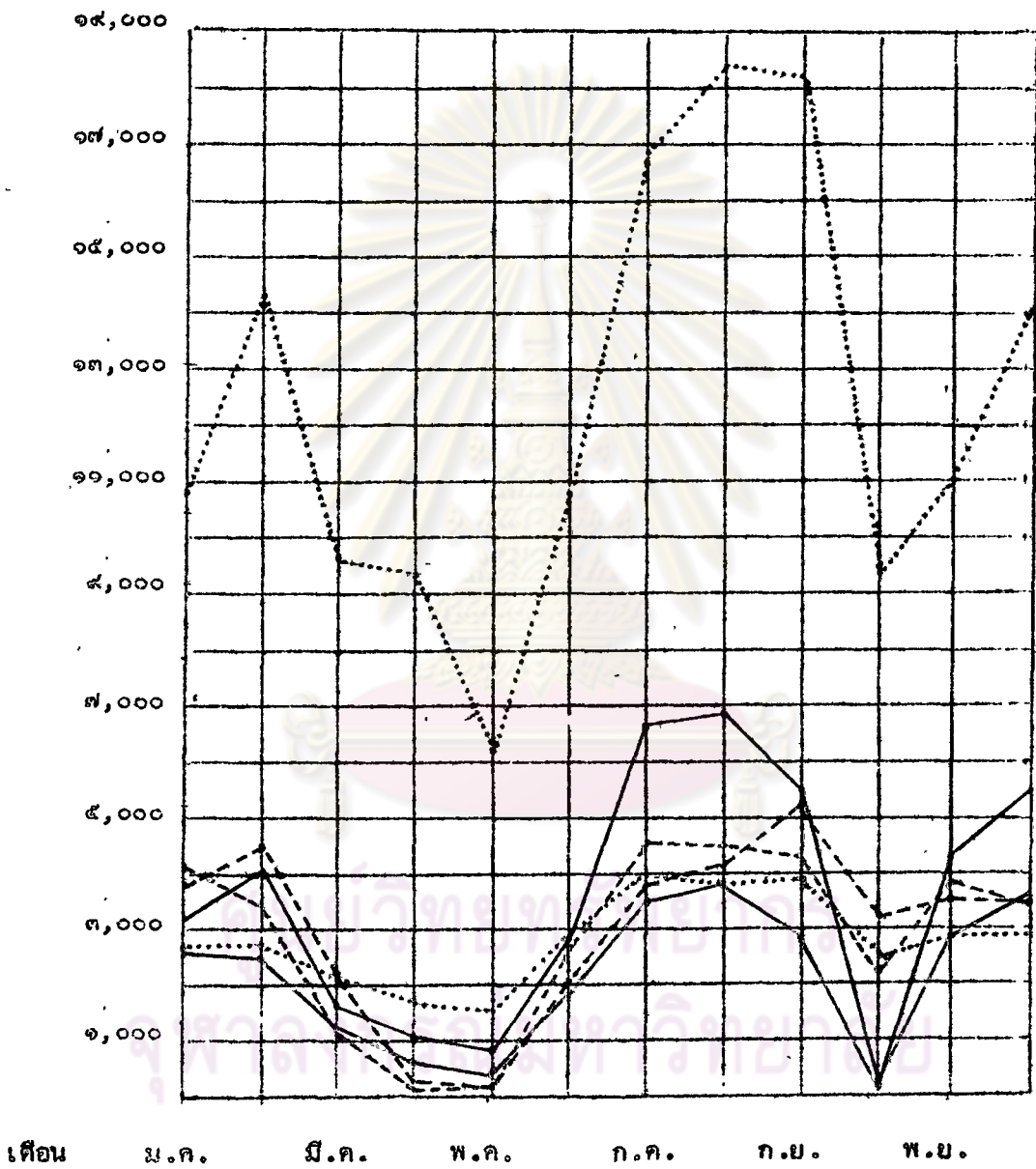
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

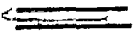

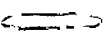

หนังสือภาษาไทย

หนังสือภาษาอังกฤษ

แผนภูมิที่ ๓ สถิติการยืมหนังสือออกของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๓

จำนวนหนังสือ

สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์   หนังสือภาษาไทย
 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร   หนังสือภาษาอังกฤษ
 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปรากฏว่า สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนหนังสือภาษาไทยมากที่สุด และมีสถิติการยืมหนังสือภาษาไทยมากที่สุดเช่นกัน ส่วนสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวนหนังสือภาษาไทยน้อยกว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร แต่จากสถิติการยืมหนังสือออกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๑ และ พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวนหนังสือภาษาไทยที่ยืมออกจำนวน เท่ากับห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการยืมหนังสือภาษาไทยเริ่มมากกว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

สำหรับหนังสือภาษาอังกฤษ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนหนังสือภาษาอังกฤษมากที่สุด แต่มีผู้ยืมหนังสือภาษาอังกฤษน้อยกว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยอีก ๒ แห่ง ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากรมีจำนวนหนังสือภาษาอังกฤษน้อยที่สุด แต่มีการยืมหนังสือภาษาอังกฤษมากที่สุด

๔. ตารางบันทึกข้อมูลการใช้หนังสือภายในห้องสมุดและการยืมออก

ในการเก็บข้อมูลการใช้หนังสือภายในห้องสมุด ผู้วิจัยใช้วิธีการนับหนังสือที่ผู้ใช้วางทิ้งไว้บนโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือ โดยบันทึกเลขหมู่ที่สันหนังสือลงในตารางเก็บข้อมูล ตารางเก็บข้อมูลนี้สามารถใช้บันทึกข้อมูลได้ทั้งหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุด และหนังสือที่ผู้ใช้ยืมออก (ภาคผนวก) ภายในตารางจะมีหมวดหมู่หนังสือ ซึ่งแบ่งย่อยตามระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ตารางนี้แบ่งออกเป็น ๒ คอลัมน์ คือ หนังสือภาษาไทยและหนังสือภาษาอังกฤษ หมวดหมู่ย่อยของระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันที่ได้จำแนกไว้ในตาราง มีดังนี้ คือ

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
		<u>A งานเขียนทั่ว ๆ ไป งานเขียนชนิดต่าง ๆ</u>
AC		งานนิพนธ์ หนังสือชุด รวมเรื่อง
AG		งานอ้างอิงทั่ว ๆ ไป (นอกเหนือจากสารานุกรม)
AM		พิศธิภัณฑ์
AZ		ประวัติศาสตร์และวิชาการทั่ว ๆ ไป

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๒	<u>B</u>	<u>ปรัชญา-ศาสนา</u>
	B	ปรัชญา
	BC	ตรรกวิทยา
	BD	ปรัชญาเมตาฟิสิกซ์ (อภิปรัชญา)
	BF	จิตวิทยา
	BH	สุนทรียศาสตร์
	BJ	จริยศาสตร์
	BL	ศาสนาต่าง ๆ เทพนิยาย ความคิดความเชื่ออิสระ
	BM	ลัทธิจูดาค (ศาสนายิว)
	BP	ศาสนาอิสลามลัทธิบาไฮ ลัทธิโอโซฟี
	BQ	พุทธศาสนา
	BR	คริสต์ศาสนา
	BS	คัมภีร์ไบเบิลและคำอธิบาย
	BT	หลักสอน เทววิทยา การล้างบาป
	BV	หลักปฏิบัติทาง เทววิทยา
	BX	ลัทธิความเชื่อเฉพาะต่าง ๆ
๓	<u>C</u>	<u>ประวัติศาสตร์เบ็ดเตล็ด</u>
	CB	ประวัติอารยธรรมทั่ว ๆ ไป
	CC	โบราณสถาน (ทั่ว ๆ ไป) โบราณคดี
	CD	จดหมายเหตุ เอกสารสำคัญระหว่างประเทศ
	CE	เหตุการณ์ตามลำดับเวลา (chronology)
	CJ	เหรียญโบราณ เงิน เหรียญกษาปณ์
	CN	จารึกต่าง ๆ

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๓ (ต่อ)	CR	ตราประจำตระกูล
	CS	การสืบวงศ์
	CT	ชีวประวัติ
๔	<u>D</u>	<u>ประวัติศาสตร์ทั่วไป และประวัติศาสตร์โลกเก่า</u>
	D	ประวัติศาสตร์ทั่ว ๆ ไป
	DA	ประวัติศาสตร์ประเทศอังกฤษ
	DB	ประวัติศาสตร์ประเทศออสเตรเลีย-ฮังการี
	DC	ประวัติศาสตร์ประเทศฝรั่งเศส
	DD	ประวัติศาสตร์ประเทศเยอรมัน
	DE	ประวัติศาสตร์ประเทศเขตเมดิเตอร์เรเนียน (กรีก-โรมัน)
	DF	ประวัติศาสตร์ประเทศกรีก
	DG	ประวัติศาสตร์ประเทศอิตาลี
	DH-DJ	ประวัติศาสตร์ประเทศเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และลิมแซมเบอร์ก
	DK	ประวัติศาสตร์ประเทศรัสเซีย โปแลนด์ ฟินแลนด์
	DL	ประวัติศาสตร์ประเทศสแกนดิเนเวีย และยุโรปตอนเหนือ
	DP	ประวัติศาสตร์ประเทศสเปนและโปรตุเกส
	DQ	ประวัติศาสตร์ประเทศสวิสเซอร์แลนด์
	DR	ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันออกและกลุ่ม ประเทศในคาบสมุทรบอลข่าน
DS	ประวัติศาสตร์ทวีปเอเชีย	

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๔ (ต่อ)	DT	ประวัติศาสตร์ทวีปอฟริกา
	DU	ประวัติศาสตร์ทวีปออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศโอเชียเนีย (ทะเลใต้)
	DX	อินชี่
๕	<u>E</u>	<u>ประวัติศาสตร์ : อเมริกา (ทั่วไป)</u>
๖	<u>F</u>	<u>ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา (เฉพาะถิ่น)</u> <u>และประวัติศาสตร์ประเทศอื่น ๆ ใน</u> <u>ทวีปอเมริกา</u>
๗	<u>G</u>	<u>ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา และนิเวศวิทยา</u>
	G	ภูมิศาสตร์ทั่ว ๆ ไป
	GA	ภูมิศาสตร์คณิตศาสตร์ และดาราศาสตร์
	GB	ภูมิศาสตร์กายภาพ
	GC	สมุทรศาสตร์และสมุทรวิทยา
	GF	ภูมิศาสตร์ว่าด้วยมานุษยวิทยา
	GN	มานุษยวิทยาทั่ว ๆ ไป
	GR	นิยายพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน
	GT	มารยาทและขนบธรรมเนียมประเพณี (ทั่ว ๆ ไป)
	GV	นิเวศวิทยา กีฬา และการบันเทิง การละเล่น
๘	<u>H</u>	<u>สังคมศาสตร์</u>
	H	สังคมศาสตร์ทั่ว ๆ ไป
	HA	สถิติ
		เศรษฐศาสตร์
	HB	ทฤษฎีทางเศรษฐกิจ
	HC	ประวัติศาสตร์และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การผลิตของรัฐ แบ่งตามประเทศต่าง ๆ

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๘ (ต่อ)	HD	ที่ดิน เกษตรกรรม และการอุตสาหกรรม
	HE	การขนส่ง การคมนาคม และการสื่อสาร
	HF	การพาณิชย์
	HG	การคลัง (การเงิน การธนาคาร สินเชื่อ การลงทุน การประกันสังคม)
	HJ	การเงินของรัฐ
	HM	สังคมวิทยา (ทั่วไป และภาคทฤษฎี)
	HN	ประวัติสังคม ปัญหาสังคม การปฏิรูปสังคม
	HQ	กลุ่มสังคม (ครอบครัว การแต่งงาน ผู้หญิง)
	HS	สมาคม สมาคมลับ คลับ ฯลฯ
	HT	ชุมชน ชนชั้นต่าง ๆ เชื้อชาติ
	HV	ความพิการ ความป่วยของสังคม การบริการ สังคม และการดัดนิสัย (สังคมสงเคราะห์ การให้ความคุ้มครอง โรคพิษสุราเรื้อรัง อาชญาวิทยา อาชญากรรมและการกระทำ ผิดกฎหมาย พันธุศาสตร์ ตำรวจ เรือนจำ ฯลฯ)
	HX	ลัทธิสังคมนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ลัทธิอนาธิปไตย
	J	<u>รัฐศาสตร์</u>
	J	เอกสารสำคัญต่าง ๆ
JA	งานทั่วไป	
JC	รัฐศาสตร์ ทฤษฎีของรัฐ ประวัติรัฐธรรมนูญและการบริหาร	
JF	งานทั่วไป	
JK	สหรัฐอเมริกา	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๙ (ต่อ)	JL	บริติชอเมริกา ลาตินอเมริกา
	JN	ยุโรป
	JQ	เอเชีย ออฟริกา ออสเตรเลีย
	JS	การปกครองท้องถิ่น
	JV	อาณานิคมและระบบอาณานิคม การอพยพออก และการอพยพเข้า
	JX	กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ
๑๐	<u>K</u>	<u>กฎหมาย</u>
๑๑	<u>L</u>	<u>การศึกษา</u>
	L	งานทั่ว ๆ ไป
	LA	ประวัติการศึกษา
	LB	ทฤษฎีและการปฏิบัติทางการศึกษา
	LC	รูปแบบต่าง ๆ ของการศึกษา (เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น)
		สถาบันทางการศึกษา มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนใน:
	LD	สหรัฐอเมริกา
	LE	ประเทศอื่น ๆ ในทวีปอเมริกา
	LF	ยุโรป
	LG	เอเชีย ออฟริกา ออสเตรเลีย
	LH	วารสารของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียน
	LJ	หอพักที่มีลักษณะสมาคมทางวิชาการในมหาวิทยาลัย

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๑๑ (ต่อ)	LT	หนังสือตำรา
๑๒	<u>M</u>	<u>ติตกรรม</u>
	M	ดนตรีและหนังสือเกี่ยวกับดนตรี
	ML	วรรณกรรมทางดนตรี
	MT	การสอนและการศึกษาดนตรี
๑๓	<u>N</u>	<u>วิจิตรศิลป์</u>
	N	งานทั่ว ๆ ไป
	NA	สถาปัตยกรรม
	NB	ปฏิมากรรมและศิลปต่อเนื่อง
	NC	ศิลปลายเส้นโดยทั่ว ๆ ไป
	ND	ภาพเขียน
	NE	การแกะสลัก การพิมพ์
	NK	ศิลปตกแต่ง
	NX	ศิลปะโดยทั่ว ๆ ไป รวมถึง การแสดง การดนตรี และวรรณศิลป์
๑๔	<u>P</u>	<u>ภาษาและวรรณคดี</u>
	P	นิรุกติศาสตร์และภาษาศาสตร์ (โดยทั่ว ๆ ไป)
	PA	ภาษาและวรรณคดีคลาสสิก ภาษายุโรปปัจจุบัน
	PB	งานทั่ว ๆ ไป ภาษาและวรรณคดีของพวกเขา เซลติก (ไอริช เกลลิก สก็อตช) เวลช์ คอร์นิช

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๑๔ (ต่อ)	PC	ภาษาโรแมนซ์ (ภาษาและวรรณคดีรัฐเมเนี่ยน อิตาลี ฝรั่งเศส โปรวองซาล ภาษาและวรรณคดีคาตาลัน สเปน ปอร์ตุเกส)
	PD	ภาษาถิ่นเยอรมันเก่า สแกนดิเนเวียน ภาษานอร์เวย์โบราณ ภาษานอร์เวย์ เดนมาร์ก และสวีเดน
	PE	ภาษาอังกฤษ
	PF	ภาษาเยอรมันทางตะวันตก ได้แก่ ดัทช์ เพลมิกซ์ ภาษาและวรรณคดี ฟริเซียน (ฟริสลันด์) เยอรมัน
	PG	ภาษาและวรรณคดี สลาฟ บอลติก ฮันบาเนีย
	PH	ภาษาและวรรณคดีของพวกฟินโน อูเกรนและบาสก์
		ภาษาและวรรณคดีของพวกตะวันออก :
	PJ	ฮีบรต์
	PK	อินโดอิเรเนียน รวมถึง สันสกฤต บาสี ฮินดี เปอร์เซีย ฯลฯ
	PL	ภาษาและวรรณคดีของเอเชียตะวันออก หมู่เกาะในทะเลใต้ ออฟริกา ตุรกี จีน ทิเบต ตากาล็อก ชูลู
	ภาษาอเมริกันท้องถิ่น ไกล ชนแถบภูเขา	
	ภาษาแปลงต่าง ๆ :	
PM	ภาษาอเมริกัน (อินเดียยน) (โมฮ็อก มายา แอสเต็ค ทูปี ฯลฯ)	

กลุ่ม/หมวดที่ หมวดหมู่หนังสือ ประเภทหนังสือ

๑๔ (ต่อ)

วรรณคดี

- PN ประวัติวรรณคดี และรวมงานประพันธ์
(ทั่ว ๆ ไป) การประพันธ์ การแสดงละคร
ละคร ลุนทรพจน์ วิชาว่าด้วยการออกเสียง
การบรรยาย หนังสือพิมพ์ วารสาร
- PQ วรรณคดีโรมานซ์ (ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน)
อเมริกัน ปอตุเกส
- PR วรรณคดีอังกฤษ
- PS วรรณคดีอเมริกัน
- PT วรรณคดีเยอรมัน
- PZ นวนิยายและวรรณกรรมสำหรับเด็ก (อาจใช้ นว.
หรือ Fic. นอกจากนี้ยังอาจแบ่งเป็น
รส.-เรื่องสั้น รป.-เรื่องแปล และ
ย. หรือ J-เรื่องสำหรับเด็ก)

๑๕

Q วิทยาศาสตร์

- Q วิทยาศาสตร์ทั่วไป
- QA คณิตศาสตร์
- QB ดาราศาสตร์
- QC ฟิสิกส์
- QD เคมี
- QE ธรณีวิทยา
- QH ชีววิทยา
- QK พฤกษศาสตร์

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๑๕ (ต่อ)	QL	สัตวศาสตร์ : กายวิภาค (ทั่ว ๆ ไป) สัตววิทยา (ส่วนที่ว่าด้วยการก่อกำเนิด)
	QM	กายวิภาค (มนุษย์)
	QP	กายภาควิทยา
	QR	ซากเตรีวิทยา
๑๖	<u>R</u>	<u>แพทยศาสตร์</u>
	R	แพทยศาสตร์ทั่ว ๆ ไป
	RA	บริการด้านแพทย์ และอนามัยของรัฐ
	RB	พยาธิวิทยา
	RC	แพทย์ปฏิบัติ
	RD	ศัลยกรรม
	RE	จักษุวิทยา
	RF	โสต
	RG	สูตินรีเวชศาสตร์
	RJ	กุมารเวชศาสตร์
	RK	ทันตแพทยศาสตร์
	RL	โรคผิวหนัง
	RM	การรักษาโรค
	RS	เภสัชกรรม และ ตำราผสมยา
	RT	การพยาบาล
	RV	สมุนไพร และการผลิตยาด้วยไฟฟ้า
RX	การรักษาด้วยยา	
RZ	ระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับแพทยศาสตร์ เช่น การรักษาโรคจิต	

กลุ่ม/หมวดที่ หมวดหมู่หนังสือ ประเภทหนังสือ

๑๗	<u>S</u>	<u>เกษตรศาสตร์</u>
	S	กลไกกรรมทั่ว ๆ ไป
	SB	ธรรมชาติของพืช (ทั่ว ๆ ไป)
	SD	ป่าไม้
	SF	ธรรมชาติของสัตว์
	SH	ธรรมชาติของปลา และการประมง
	SK	การล่าสัตว์ การคุ้มครองสัตว์ป่า
๑๘	<u>T</u>	<u>เทคนิควิทยา</u>
	T	เทคโนโลยีทั่ว ๆ ไป
		หมวดวิศวกรรมและการก่อสร้าง
	TA	วิศวกรรมทั่ว ๆ ไป
	TC	วิศวกรรมไฮดรอลิก(การสร้างท่าเรือ เขื่อน ระบบส่งน้ำ ฯลฯ)
	TD	วิศวกรรมสุขาภิบาลและเทศบาล
	TE	การสร้างทางหลวง ถนน และทางเท้า
	TF	วิศวกรรมรถไฟ
	TG	การสร้างสะพาน
	TH	การก่อสร้างอาคาร หมวดเครื่องกล
	TJ	วิศวกรรมเครื่องกลและเครื่องจักร
	TK	วิศวกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และนิวเคลียร์
	TL	ยานยนต์ที่ใช้เครื่อง จักรยานยนต์ อากาศยาน การบิน

<u>กลุ่ม/หมวดที่</u>	<u>หมวดหมู่หนังสือ</u>	<u>ประเภทหนังสือ</u>
๑๘ (ต่อ)	TN	วิศวกรรมเหมืองแร่ ทำเหมือง และการ ทำโลหะ
	TP	เทคโนโลยีทางเคมี
	TR	การถ่ายภาพ
		หมวดวัสดุผสม
	TS	โรงงานอุตสาหกรรม โลหะ ไม้ หนัง กระดาษ สิ่งทอ ฯลฯ
	TT	งานฝีมือ งานไม้และงานโลหะ การตัดเสื้อ การชักรีด
	TX	เกษตรศาสตร์
๑๙		<u>U ยุทธศาสตร์</u>
๒๐		<u>V นาวิกศาสตร์</u>
๒๑		<u>Z บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์</u>

หมายเหตุ หมวด AE AI AN AP AS และ AY เป็นหมวดที่เกี่ยวกับสารานุกรม ดัชนี
หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์การใช้เอกสารเหล่านี้ จึงมิได้รวมอยู่
ในตารางที่สร้างขึ้น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลการใช้หนังสือภายในห้องสมุดและการยืมหนังสือออกของ
สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนัก-
หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้จำแนกหนังสือที่ใช้ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด
ตามหมวดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันนั้น ผู้วิจัยได้นำมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

โดยใช้สูตร Spearman's rank-difference correlation (r_s)^๑ ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$r_s = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

r_s	=	สหสัมพันธ์จากผลต่างของตำแหน่งคะแนน
d	=	ผลต่างของตำแหน่งของจำนวนหนังสือที่ใช้ ภายในห้องสมุดและที่ยืมออก
N	=	จำนวนกลุ่มประเภทของหนังสือที่ใช้

เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
ได้ทำการทดสอบ โดยใช้สูตร

$$t' = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

t	=	ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญ
r	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
N	=	จำนวนคู่ของตัวอย่างประชากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑William L. Hays, Statistics for the Social Sciences,
2d. ed. (New York: Holt, Rinehart and Winson, 1973), pp. 789, 791.